

STORTINGET den 7. juni 1988

Statsminister Gro Harlem Brundtland

Samtidig som Stortinget drøfter Norge, EF og europeisk samarbeid, er det ny bevegelse i Europa både politisk og økonomisk. Dialogen mellom USA og Sovjetunionen åpner perspektiver også for utvidet europeisk samarbeid på tvers av Øst/Vest-skillet. EF-landene samordner sin utenrikspolitikk i Det europeiske politiske samarbeidet - EPS. Det er ny interesse for forsvarspolitisk samarbeid i Den vesteuropeiske union. Innen EF har integrasjonsbestrebelsene fått ny dynamikk gjennom arbeidet for et indre marked. EF og EFTA har et "europeisk økonomisk område" som et erklært mål. En formalisering av forholdet mellom EF og COMECON-landene er nært forestående. Det er nye ambisjoner og bedre klima for samarbeid i Europa på tvers av tradisjonelle skillelinjer.

Med sine ressurser har det Europa, som Norge er en del av, et ansvar for å bidra til politisk avspenning, militær nedbygging, økonomisk vekst, forsvarlig ressursutnyttelse samt teknologiske og sosiale fremskritt - kort sagt et ansvar for å bidra til en bærekraftig utvikling i videste forstand og i en global sammenheng.

Regjeringen har med meldingen om "Norge, EF og europeisk samarbeid" villet legge grunnlag for en mer nyansert debatt om Norges plass i dagens og morgendagens Europa. Den raske intergrasjonen i EF vil få store virkninger, også for land utenfor. Dette er utfordringer som vi må møte uavhengig av formen for vår tilknytning til EF. Vi har lagt vekt på at disse utfordringer kan bli drøftet uten å bli overskygget av en ny medlemskapsdebatt. Den innstilling vi i dag behandler er et viktig og verdifullt bidrag til dette.

Den europeiske integrasjonsprosessen krever mobilisering, besluttsomhet og målbevisst handling også av norske myndigheter og av norsk næringsliv, dersom våre interesser skal kunne ivaretas på best mulig måte. Det vil gi oss styrke at vår politikk og strategi har bredest mulig oppslutning i Stortinget og i norsk opinion.

Samarbeidet mellom EF-landene vil være et kraftsentrum i europeisk utvikling i årene fremover. Det er Regjeringens klare politikk at Norge skal samarbeide aktivt med EF så langt det overhodet er praktisk mulig. Dette er blitt understreket i bilaterale møter med regjeringssjefer i EF-land og i mine møter med EF-kommisjonen i fjor. I disse samtaler har man fra EF-hold uttrykt forståelse for Norges situasjon, samtidig som man har uttalt sterk interesse for et nærmest mulig samarbeid med Norge til gjensidig fordel.

Regjeringen vil aktivt arbeide for best mulig norsk deltakelse i EFs indre marked, både gjennom tilpasning til nye

markedsbetingelser og gjennom å søke å påvirke prosessen. Regjeringen vil arbeide for å sikre bredest mulig norsk deltakelse i EFs samarbeid om forskning og utvikling. Vi vil legge vekt på å utnytte de muligheter som ligger i vår tilknytning til EPS. Og vi vil bilateralt og gjennom EFTA arbeide bl.a. for den klare prioritering av miljøvern hensyn som det er viktig at stadig flere land innser nødvendigheten av. Etter norsk og nederlandsk initiativ er det allerede satt i gang et samarbeid mellom miljøvernministrene i EF og EFTA. Jeg har merket meg at også komiteén legger stor vekt på disse spørsmålene.

Norge er allerede i utgangspunktet knyttet til EF-landene i et nært politisk og forsvarspolitisk samarbeid. Våre økonomier er vevet sammen i økende gjensidig avhengighet. Norges petroleumsressurser har i senere år gitt samarbeidsforholdet nye dimensjoner. Hele vår gasseksport og mer enn to tredjedeler av vår oljeeksport går til EF, som på sin side er en betydelig leverandør til vår offshoreindustri. Det er vår politikk å bidra til Europas energiforsyning med sikre og betydelige leveranser av olje og gass på langsiktig basis. Troll/Sleipner-avtalen må settes inn i et slikt perspektiv. Våre petroleumsressurser har økonomisk og strategisk betydning for EF-land og har gjort Norge til en mer interessant samarbeidspartner også utenfor energiområdet.

Innen 1993 skal i prinsippet alle hindringer for den frie bevegelse av varer, tjenester, kapital og personer over landegrensene i EF-området være fjernet. 70% av vår eksport går nå til EF-landene. EFs indre marked er med andre ord også vårt marked. Regjeringen ser det derfor som en hovedoppgave å få til den tilpasning som er nødvendig for at vi skal kunne sikre vårt eget næringsliv de best mulige rammebetingelser for aktivt samarbeid med europeisk næringsliv og deltakelse i en dynamisk økonomisk utvikling. Det dreier seg ikke om passiv tilpasning til markedsbetingelser som fastsettes av andre. Bilateralt og ikke minst gjennom samarbeidet i EFTA og med andre nordiske land vil vi i den grad det er mulig gjøre våre interesser gjeldende i forbindelse med EFs indre marked. Det vil også være tilfeller der våre egne prioriteringer og interesser ikke faller sammen med EFs og der vi vil velge egne norske, nordiske eller EFTA-løsninger.

Vi vil måtte betale en pris dersom vi ikke aktivt prøver å tilpasse oss den prosess som EF har innledet, en prosess som gir konkrete resultater hver dag, og som også våre EFTA-partnere må forholde seg til. Når vi skal sikre fortsatt adgang til et mer dynamisk marked, må vi samtidig se i øynene at vårt næringsliv vil kunne møte sterkere konkurranse, ikke bare ute, men også hjemme. Det norske industri gjennom oppfinnsomhet og målrettet innsats selv kan gripe av kommersielle muligheter vil være helt avgjørende for om vi skal lykkes i vår tilpasning.

Det er opprettet et regjeringsutvalg for å lede det arbeid som myndighetene står overfor når det gjelder gjennomføringen av det indre marked i EF. Et arbeid som regjeringen vil gi høy prioritet. Utvalget vil ha sitt første møte i morgen. Det er også opprettet et eget statssekretærutvalg og et embetsmannsutvalg, og utpekt kontaktmenn i berørte departementer for å sikre best mulig samordning av arbeidet med EF-spørsmålene.

Jeg vil understreke den vekt som regjeringen legger på kontakt med og medvirkning fra nærings- og arbeidslivets organisasjoner i dette arbeidet. Disse deltar sammen med representanter for berørte departementer i det EF-utvalg som ble nedsatt i forbindelse med fremleggelsen av Stortingsmeldingen i fjor, og som fra nå av vil bli ledet av Statsministeren. Det er videre opprettet et eget referanseutvalg med representanter for berørte fagmyndigheter og arbeids- og næringslivets organisasjoner for drøfting av EF-direktiver og tekniske handelshindringer.

Regjeringen har besluttet å innføre en ordning der utformingen av norske lover og forskrifter på områder som omfattes av det indre marked, skal vurderes også med henblikk på harmonisering med EFs regelverk. Dersom det foreslås avvikende regler, skal dette begrunnes nærmere. Ordningen forhindrer selvsagt ikke avvikende løsninger der helhetsvurderingen tilsier det.

Tilpasningsarbeidet og vurderingen av vårt forhold til europeisk integrasjon vil være en omfattende og ressurskrevende prosess. Vi vil fortløpende vurdere organiseringen av dette arbeid i lys av den videre utviklingen i EF og av de krav som ivaretagelsen av våre interesser stiller. Vi vil legge særlig vekt på det utadvendte informasjonsarbeidet.

EFTA-samarbeidet er et hovedredskap i våre bestrebelser på å knytte an til og påvirke utviklingen i Fellesskapet. Vi må unngå at det skapes nye økonomiske og handelspolitiske barrierer mellom EF og EFTA og mellom de nordiske land.

EFTA-landene vil stå sterkere i forholdet til EF dersom fellesløsninger tilstrebes. Vi må være villige til å gå inn i samarbeidet med EF på grunnlag av gjensidighet og balanserte løsninger. Det at EFTA som gruppe utgjør EFs viktigste marked, større enn USA og Japan til sammen, vil ikke av seg selv gi de resultater som vi ønsker. Her kreves det konkret innsats.

Det vil være områder og problemer som egner seg best for en bilateral tilnærming. Dette må ikke forhindre oss i som hovedlinje å satse aktivt på løsninger i samarbeid med våre EFTA-partnere. Vi må tilstrebe å innføre de samme ordninger blant EFTA-landene som vi søker i forholdet til EF. Men vi må samtidig ta til etterretning at EF har gjort det klart at utviklingen av et europeisk økonomisk område i EF/EFTA-sammenheng ikke vil gi oss samme adgang til det indre marked som EF-medlemskap.

Regjeringen vil følge disse spørsmål nøye. I første halvår 1989 vil Norge ha formannskapet i EFTA. Vi vil fra norsk side i denne formannskapstid gjøre vårt for å videreføre og styrke samarbeidet i EFTA og samordningen overfor EF. Etter Regjeringens syn vil et mer langsiktig arbeidsprogram for EFTA også være et viktig signal til EF om vår vilje til konstruktivt samarbeid.

Regjeringen vil gi forberedelsene og gjennomføringen av Norges formannskap i EFTA høy politisk prioritet og vurderer nå mulighetene for norske tiltak og initiativ.